

am putea să trimitem și noi un anumit număr de preoți în parlament, cari să stea la dispoziția Arhierilor, și să-i ajute. Dar asta acum nu se poate. Ceeace se poate este, să ne dăm seama că nu e timpul ca să ne putem permite luxul de-a risca ce avem mai scump între credincioși, deoarece suntem la răscrucea tuturor primejdiilor cari ne pândesc de sus și de jos. Intimitatea caldă dintre părinte și fii, legăturile firești dintre păstor și turmă trebuie să rămână pururea aceleași. Ele nu pot fi alterate nici în vreme de alegeri. Preotul și atunci e preot, iar alegătorii enoriași, cari fiecare faptă ori cuvânt al lui îl cântăresc bine, și îl văd cu ochii cu cari îl văd și la altar.

Din țara martirilor. „Osservatore Romano” din 10 Iunie c. închină șire duoase preotului rus unit *Alex. Alesseiev*, convertit la dreapta credință în zile de cumplite primejdii și mort pentru Hristos în surghiunul din Arkhangelsk, pe care l-a purtat senin și mândru „pro Deo et Ecclesia”, cum spunea el de-a tăteaori. „Este unul dintre mulții preoți catolici cari se sting încet-șor în mijlocul celor mai oribile privațiuni, în frig ce trecea adese 50° Reaumur, fără să albă pentru o săptămână întreagă hrana strict necesară pe o zi”.

La fel își duce agonia în fundul Siberiei, către lacul Baikal, și venerabilul episcop *Malecki*, de 72 ani, dus acolo astă iarnă pe ger cumplit, după ce l-au luat cojocul și toate hainele de lână ce-i dădură credincioșii în clipa arestării. La fel își așteaptă moartea în așa numitul izolator politic din Iaroslavel mai mult de treisute preoți catolici și tot pe atâția în insulele Solovietky, și alții în alte centre de surghiun, supuși cu toții celor mai căutate chinuri, pentru a se lăpăda de Hristos. Dar mor eroii Domnului cu flacăra sfințeniei în priviri, cu zimbet senin în mijlocul torturilor celor mai rafinate, mărturisind statornic credința făcătoare de minuni.

Nepătrunse și minunate sunt rândulelele Domnului și neînchipuit de grozavă este ticăloșia omenească!

Semnele vremii

Evenimente îngrijorătoare. — Cum ne purtăm și cum ar trebui să ne purtăm în fața lor?

Răsturnările revoluționare, petrecute mai în urmă în Spania, nu se poate să nu pună lumea creștină catolică pe gânduri. Mai ales că Lenin o spusese limpede: după Rusia se va bolșeviza Spania. Și ca motiv culminant al îngrijorării, ne poate sluji faptul că în fața catastrofei ce se desenează fatidic în zarea apropiată, creștinătatea — nici măcar cea catolică — nu se solidarizează, și nu pășește la acțiunea de preîntâmpinare, unitar, energic și rezolut.

Pricinile acestui rău sunt mai multe. Păr. jezuit Muckermann, din Münster, atinge trei din ele, într'un măduvos primarticol din „Schönere Zukunft” Nr. 34—1931. Cauza, durerere, ne privește prea deaproape, ca să n'o privim și noi în față, fie și numai în treacăt.

Vinovat de această inerție a catolicismului, în general, este, în primul rând, liberalismul și laicismul răspândite peste tot pământul, ce s'au intrus mai mult ori mai puțin și în rândurile catolice. De aici a provenit acea liniște netulburată, cu care și cercurile catolice au privit prăpastia ce s'a săpat tot mai adâncă între religie și politică, religie și economie, religie și artă, religie și știință. Rezultatul: o lume de credincioși resemnați, retrași în sacristii, în localele asociațiilor, în singurătatea vieții private, lăsând terenul larg al vieții publice pe seama vânturilor ce-l bântuie acum.

Mai mult. S'a făcut virtute din abdicăție. S'a dat curs liber unui pietism ce credea că Hristos și-a trimis apostolii săi în ceva Thebaidă pustie și nu la toate neamurile pământului. Adepții acestui curent nenorocit cântă mereu ieremiade jalnice asupra răutății lumii, progresului bolșevismului, asupra regimentelor satanei. Pentru acest soi de oameni creștinismul nu-i altceva decât o dorință vagă, un fel de sacro egoismo ce se complăce în visări despre sălașurile fericite din raiu, ca și când

Hristos ar fi spus că acele sălașuri ale strălor cerești ar fi în chip necesar în strălăgătură cu viețuirea în bordeie pe pământ. Urmarea: grija de noua orînduire a vieții sociale au lăsat-o bolșevicilor și socialistii pe cari se mulțumește să-i stigmatizeze materialisții (ceace și sunt, de fapt). Ca când atâta ar fi de ajuns pentru a-i face inofensivi.

Și mai este o cauză a răului ce, încet-șor, țenit în lumea cugetării noastre, nu întărește să-și deie roadele nefaste: prea intim ne-am aliat puterilor lumescii ce hotărăsc asupra mersului vieții economice și politice. Urmare: un conservativism fals, ce vrea să păstreze poame putrede și să galvanizeze leșuri îngropate de patru zile. „E curios să se observe notează păr. Muckermann, — cum leăderii de sistemului economic capitalist se îndoiesc despre veșnicia acestui sistem și cum, în acele ași vreme, moralisții catolici, baricadați de morală vorbirii de pe munte, se încapăținează să țină drumul împărțirii bunurilor; o situație evident, izvorată dintr'o îngrămădire de nedreptăți, de păgânească impietrire a inimii dintr'un scârbos spirit de uzură”. Toți acei catolici își uită că veșnicia a fost făgăduie bisericii lui Hristos. Dar nici unul altui a zământ de pe pământ.

Răul semnalat în cele de mai sus nu e ceva local, ceva restrîns între marginile unei țări, a unei părți de pământ. Din păcate e o pastă universală, deși pe alocuria, poate, cu slabe rădăcini, ca aiurea. Și ce ne-ar îndreptăți să credem că miasmele ei nu ar fi bulzic pe unii și pe alții și din ceata noastră de altfel mică, într'o lume de beți deabinele?

Să fim cu băgare de seamă. Situația noastră de neam neînruđit, după limbă, după sânge, cu nici unul din neamurile încunjuțate, cari și în urma acestei împrejurări cobesc pierirea, ne impune imperios și întârziere, desmetecirea, pe toată linia alăb de metehnele menționate. Semnele vremii au semnificația lor ce nu-i tertat să ne scapă

Marin Barbu-Bănățeanu

Foia „Unirii”

Quadragesimo anno.

— Un rezumat al ultimei enciclice papale. —

(3)

De TELLUS.

Restaurarea ordinii sociale.

Pentruca omenirea să profite tot mai mult din echitabila împărțire a averilor și din plata după dreptate a muncitorului — cari mai direct privesc individul — sunt necesare două lucruri: *reforma instituțiilor și îndreptarea moravurilor*.

Intre instituțiunile cari trebuiesc reformate, în primul loc este *statul*. Nu doară că s'ar aștepta dela stat exclusiv sanarea tuturor neajunsurilor, ci pentrucă în urma individualismului exagerat s'a stâns complet bogata viață socială, care s'a dezvoltat în trecut cu ajutorul diferitelor asociațiuni și bresle, rămânând azi față în față individul și statul. Toate greutățile, pe cari altădată le purtau aceste corporațiuni, cad acum asupra statului, spre marea lui pagubă.

Trebuie să se țină seamă de netăgăduitul principiu al filozofiei sociale, că precum e oprit a lua dela individ ceace însuși poate împlini cu puterea și iscusința sa și a încredința comunității, tot așa e nedrept a da în grija societății mai înalte ceace poate împlini ana infa-

rioară, mai mică. A purcede altfel, însemnează a răsturna dreapta orînduială socială. De aceea statul, în loc să împiedece ori chiar să distrugă diferitele asociațiuni, trebuie să le încredințeze lor aplauarea divergențelor și neajunsurilor ivite în sânul lor, iar statul, păstrându-și deplina libertate, să-și rezerve directivarea în mare a diferitelor probleme sociale. Să se convingă guvernării statelor, că cu cât se păstrează mai fidel ierarhia între diferitele asociațiuni, cu atât mai mult va crește forța și autoritatea socială.

Datoria de căpetenie a statului este, să armonizeze interesele diferitelor clase și profesiuni ale societății. Și aceasta cu atât mai mult, că în prezent societatea omenească e în o stare silită, nestatornică, fiind alcătuită din clase cu ținte opuse, deci potrivnice și pururea gata de luptă una împotriva alteia.

Unire înțelegătoare. Prin oferirea și cererea muncii, toți oamenii se împart în două clase. Unitatea societății însă nu se poate clădi și baza pe țintele opuse ale claselor; de aceea aceste trebuiesc armonizate, ca să rezulte ordinea socială. Spre acest scop e necesar și e bine ca fiecare categorie a societății: atât muncitorii cât și patronii, să se unească în corporațiuni, separat ori împreună, pentru câștigarea favorurilor și venitelor cari după o justă apreciere le compet, ținând însă seama totdeauna, chiar cu jertfirea intereselor proprii, de binele comun, care trebuie să prevaleze peste orice alte considerente.

Directivele economiei. Precum unitatea so-

cietății nu poate rezulta din țintele opuse diferitelor categorii, chiar așa nici dreapta orînduială economică nu-i iertat să fie lăsată la voia concurenței desfrânate. Din nesocotirea acestui adevăr s'au născut toate greșelile economiei individualiste, care, uitând caracterul social și moral al vieții economice, a lucrat pe baza principiului libertății absolute. E necesar deci ca statul să pună limită concurenței desfrânate și să stabilească un îndreptar sigur, însă nu poate fi deloc așa zisa: „dictatură economică” care a luat locul sistemului individualist, ci singur numai *dreptatea și iubirea* sociale cari trebuie să străbată toate instituțiunile poarelor, întreaga lor viață socială.

III.

Marile prefaceri dela Leo XIII. încon-

În orînduiala capitalistă a economiei, dela Leo XIII. s'a produs o schimbare radicală, lăpărea neașteptată a industrialismului, ca pătruns chiar și condițiunile economice și sociale ce se află afară de cercul său de acțiune, introducând pretutindeni avantajile, și desavantajile și scăderile sale proprii. În ziua de azi nu numai averea e concentrată în mâna câtorva, cari domnesc creditul și sribue împrumuturile, având astfel în mâna sufletul economiei, așa că fără voia lor nimeni nu mai poate respira. Acumularea acestor bogății și de forțe — nota specifică a econ-

Prefață la noul Liturghier

Vechile Predoslovii. — Lămuriri pentru cititori. — Principii de limbă bisericească. — Comparație cu edițiile anterioare

de **Dr Victor Macaveiu**,
canonic mitropolitan, președintele Comisiunii
pentru revizuirea cărților bisericești.

Vechile edițiuni ale cărților noastre bisericești obișnuiau să aibă și câte o *Predoslovie*, adică *Prefață*, unde autorul (recte: traducătorul) își expunea principiile de ordin dogmatic, de ordin lingvistic-stilar, de ordin practic, de care a fost călăuzit în traducerea cărții sale. — *Predoslovie* avea deci rostul, de a atrage atenția cetitorului asupra cărții și, totodată, de a motiva și a justifica eventualele modificări pe care autorul (adecă traducătorul) le-ar fi făcut în noua edițiune, fie în text, fie în stil și limbă, în aranjarea materialului etc. — Iar la urmă „*smeritul ieromonah*“, care a „*diortosit*“ partea după „*izvodul cel grecesc*“, nu întrelăsa și cere, cu toată umilința, iertarea și indulgența cetitorului pentru greșelile ce le-ar fi făcut...

Astăzi aceste *Predoslovii* nu se mai obișnuiesc, în cărțile noastre bisericești. Ci vin gazetele, vin revistele de specialitate, vine criticul și adese vine și — *criticestrul!*), care începe a analiza și a cerne munca, pe care o cere o astfel de nouă edițiune, o cerne și o analizează, cu o competență, une-ori mai mare, alte-ori mai mică, cu o bunăvoință, care este une-ori sinceră — alte-ori însă se poate califica și cu atributul contrar. — Iar autorul, ori purtătorii de grije ai noii edițiuni — de cum-va nu preferă să se angajeze în polemici interminabile — rămân adesea cu ponosul, de a fi făcut o carte rea, cu schimbări arbitrare, chiar cu greșeli dogmatice (sic!) etc. — liber igne, auctor patibulo dignus — așa cum suna odinioară sentința asupra Hronicului lui Șincai!

Or, în cazul Liturghierului nostru, nu mai este vorba de un singur autor. Și astfel, osânda se s'ar rosti în privința noului Liturghier, ar cădea asupra capului *mai multor* „*vinovați*“.

Cine au lucrat la noul Liturghier?

Două comisii au studiat problema acestei noi edițiuni și au colaborat la ieșirea ei de sub tipar. — În afară, bine înțeles, de Veneratul Cor Episcopesc al Provinciei noastre Mitropolitane, care în atâtea chestiuni de amănunt și-a spus înaltul cuvânt, cu deplină autoritate.

În vara anului 1929 s'a fost întrunit la *Stâna de vale* cea dintâiu comisiune, din distinși și pricepuți clerici ai tuturor Diecezelor noastre, cari, sub prezidiul I. P. Sf. Sale Episcopului Frențiu, au examinat problema noilor edițiuni de cărți bisericești, și au făcut anumite sugestii, în privința limbii, a rubricelor, a îndreptărilor de text etc., cari sugestii au fost apoi examinate de către Comisiunea arhiepiscopala pentru revederea cărților bisericești, prevăzută în Conc. Prov. I Titl. VI c. VI, și au fost apoi, în cea mai mare parte, aprobate și de către Conferința Venerabililor Episcopi ai Bisericii noastre.

Iar comisiunea permanentă *dela Blaj* a luat apoi de nou originalul grecesc, făcând un ultim control al textului românesc, ultimele modificări de limbă, de stil, de topică a cuvintelor, îngrijind apoi de tiparul în două colorii etc.

Așa încât, dacă este vorba de o vinovăție, „*vinovații*“ pentru noua ediție sunt mulți!...

Ca unul, care am avut și eu o mică parte de colaborare la noua edițiune, socotesc că este potrivit să atrag atenția fraților preoți asupra schimbărilor ce s'au făcut în noua edițiune și să arăt și motivele, pentru cari aceste schimbări *au trebuit făcute*, și pentru ce deci lucrarea a ieșit, așa cum a ieșit, așa cum se găsește azi aproape în mâinile tuturor preoților noștri.

Cred că este bine să dau lămuririle ce

urmează, nu numai pentru a preveni „osânda“ de care vorbiam mai sus, ci pentru a liniști pe mulți dintre frați, cari obișnuți fiind cu edițiunile din urmă, vor simți oare-care greutate, până ce se vor obișnui cu noul text.

Primul lucru, care bate mai întâiu la ochi, este

Formatul noului Liturghier

În deosebire de ultimele edițiuni, noului Liturghier ii s'a dat un format mai mare, *mai demn* și, tot odată, *mai potrivit și cu litera*, pe care am păstrat-o din ultima edițiune dela 1905, fiind că am găsit (nu numai noi, ci și Tipografia Cărților Bisericești a Sfântului Sinod dela București!), că litera aceasta este și *frumoasă și potrivită pentru ochii preotului dela altar!*

A trebuit apoi să dăm și pentru diacon o literă specială, puțin mai mare decât în edițiile din trecut, tocmai pentru a marca mai bine textele pe cari le are de zis diaconul.

Am preferat formatul mai mare, și pentru-că noul Liturghier avea să iasă *sporit în cuprinsul său*. Sporul acesta este de aproape 2 coli de tipar, pe cari dacă le-am fi adaus la edițiunea din urmă (dela 1905) ne-ar fi dat o carte cu aproape 300 pagini, — pe când ediția cea nouă are acum numai 240 pagini.

În urmă, comisiunea, care a fixat formatul cel nou, și-a dat samă că Liturghierul este o carte, *care de obicei stă pe masa altarului*. Iar pentru lumea, pentru preoții cari trebuie să-l poarte cu sine, de-odată cu tipărirea Liturghierului complet, s'a făcut cu aprobarea înaltului Cor Episcopesc și o *ediție „de volaj“*, în care s'a reprodus numai Proscomidia, Liturghia Sf. Ioan Gurădeaur, precum și o „*Adunare de tropare, Condace, Apostoli, Evanghelii*“, cu textul întreg, adecă „*câte sunt de lipsă pentru slujba sfintei Liturghii, când preotul nu va avea cu sine toate sfintele cărți trebuincioase*“. Aceasta edițiune *are în total 100 de pagini*, firește în acelaș format, ca și ediția completă, fiindcă, evident, nu ne puteam gândi să scoatem o altă ediție, cu alte litere, și în format de buzunar.

Atâta privitor la formatul noii edițiuni. *Să examinăm* acum

unei contimporane — e urmarea naturală a concurenței nelimitate din trecut. Deținătorii acestor două mijloace se luptă apoi cu înverșunare pentru acapararea supremației în conducere pe teren *economic și politic*, folosindu-se de puterea lor chiar și în aplanarea chestiunilor politice internaționale.

În felul acesta scade nespun autoritatea statului, care devine unealtă ascultătoare a pașiiștilor și ambițiilor unor oameni, în loc să fie judecător imparțial. Ce privește apoi urmările acestui fel de-a proceda în relațiunile internaționale, el dă naștere deoparte naționalismului ori imperialismului economic, de altă parte internaționalismului bancar ori imperialismului internațional, deviza căruia este: „*ubi bene, ibi patria*“.

Prefacerile socialismului. Socialismul împotriva căruia a luptat în chip deosebit Leo XIII, avea învățătura clară, bine definită și cuprinsă într'un sistem. Azi e împărțit în două partide opuse și îndușmănite, amândouă însă potrivnice învățăturii creștine.

Un partid al socialismului s'a precipitat în *comunism*. Acesta urmărește, pe față și deschis, cu toate mijloacele, și cele mai violente: *lupta înverșunată de clasă și ștergerea proprietății private* și unde a pus mâna pe putere a dovedit cruzime și sălbăticie de nedeseris, ca de pildă în nefericitele ținuturi ale Europei orientale și ale Asiei. Apoi ce dușman înverșunat e comunismul Bisericii și lui Dumnezeu, de pri-

sos să mai amintim, fiind îndeobște cunoscut. Noi deplângem numai indolența și apatia celor chemați să întrevină pentru salvarea civilizației omemirii și cari totuși stau nepăsători, și nu încearcă baremi a schimba stările triste ce exasperează mulțimile, pregătind ruina generală.

Mult mai moderat este *socialismul*. Refuză folosirea mijloacelor violente pentru obținerea țintei sale și deși nu refuză categoric lupta de clasă și ștergerea proprietății private, totuși le mai temperează. Parecă, spăimântat de rezultatul propriilor principii și consecințele vădite în comunism, socialismul, în revendicările sale se apropie mult de acelea, pe cari le doresc reformatorii creștini ai societății.

Totuși socialismul considerat fie ca învățătură, fie ca fapt istoric, fie ca „*acțiune*“, dacă rămâne aievea socialism, nu se poate împăca cu învățătura bisericii catolice. Biserica învață, că omul înzestrat cu natură socială trebuie să folosească puterile și bunurile pământești spre mărirea lui Dumnezeu, asigurându-și în felul acesta și fericirea vremelnică și pe cea vecinică, Socialismul așează scopul omului exclusiv pe pământ. Nimeni nu poate fi prin urmare în acelaș timp și bun catolic și adevărat socialist.

Reforma morală.

Orânduiala economică de azi e coruptă. *Învățătura comunismului și a socialismului e departe de învățătura Evangheliei*. Scăpare deci

nu este decât în *reînțoarcerea la viața și instituțiunile creștine*. Numai aceste pot să-l smulgă pe omul cufundat în materie — pricina tuturor relelor — și să-i îndrepte privirea spre cer. Și acesta-i adevăratul remediu, de care avem nevoie.

Fiindcă neajunsurile ruinii materiale dispar în fața ruinii morale, care copleșește azi întreg neamul omenesc. Din faptul că în viața socială și economică s'a nesocotit legea creștină, a urmat că mulți lucrători au părăsit religia catolică și pornirile disordonate au distrus minunatul echilibru al facultăților sufletului, așa încât atras puternic de bunurile trecătoare a dat uitării cu totul grija de cele cerești. Pentru a ajunge la bunuri pământești s'a călcat în picioare legea divină și drepturile aproapelui. Dispozițiunile juridice rânduite a favoriza cooperarea capitalurilor, pe când împart responsabilitatea și restrâng riscul negoțului, au dat anză la o licență păcătoasă. Sub scutul unor societăți zise „*anonime*“ se comit nedreptățile cele mai vădite și fraudele cele mai revoltătoare și dirigitorii acestor asociațiuni tradează drepturile și bunurile primite spre păstrare și sporire.

Neajunsurile aceste grave nu puteau fi îndreptate și mai ales prevenite decât printr'o aspră disciplină morală, susținută cu tărie din partea autorității sociale. Aceasta însă a lipsit. Noua orânduială economică a început chiar atunci, când principiile raționalismului au pătruns adânc în știința economiei, separându-o de principiile morale și lăsând frâu liber patri-

Cuprinsul noului Liturghier

Noul Liturghier apare *sporit în conținutul său*.

Mai întâiu a fost sporită și precizată mai bine *rubricatura*, în vederea unei uniformizări a serviciului liturgic. — Oamenii cari au lucrat, și-au dat sama, că Tipicul nostru *nu este încă suficient studiat*, pentru a proceda la o fixare amănunțită a tuturor mișcărilor și gesturilor, pe cari le are de făcut, stând sau ieșind din altar, preotul ori diaconul. S'au restrâns deci autorii noului Liturghier, să sporească și precizeze rubricatura numai acolo, unde admitea originalul grecesc, ediția Propagandei din Roma, precum și în aceea ce este unanim admis și recunoscut la centrele principale ale bisericii noastre. — Nu s'a precizat, între altele, nimic privitor la închiderea și deschiderea ușilor împărătești, la spălarea repetată a mânilor, etc., fiindcă comisiunea interdiecezană dela Stâna de vale, a constatat o variație prea mare în diferitele părți ale Provinciei noastre. — Poate la o viitoare ediție se vor gândi urmașii noștri, să aducă o precizare mai deplină, și în aceasta privință.

Deocamdată *este necesar, ca să se observe* cu acurateță cel puțin, aceea ce, cu măsură și cumpăt, s'a fixat în noua edițiune. Și cu atâtă încă am făcut un pas însemnat, spre mult dorita uniformitate a serviciului liturgic în biserica noastră.

S'a întregit noul Liturghier *cu o samă de lucruri*, reclamate adese de către frații preoți. — Așa s'a adaus: o „*Rânduială pentru sfintele liturghii la diferite prilejuri, după cererea credincioșilor*“ (pag. 194—206), reproducându-se Tropare și Condace potrivite, indicându-se Apostoli și Evanghelii acomodate și reproducându-se rugăciuni potrivite prilejului respectiv. — S'a completat *Ectenia Morților*, cu cântări potrivite pentru *Parastasele* ce se fac la sfârșitul sfintei liturghii. — S'au adaus *Ecteniile dela scoaterea sfintei Cruci*, la 14 Septembrie, pe cari preotul le avea până acuma numai în volumul mare al Mineiului.

S'a completat *Invățătura pentru păstrarea sfintei Cuminecături* peste tot anul. S'a adaus *Invățătura pentru binațiunea sfintei liturghii*, fiind-că în ultimii ani tot mai adese-ori s'a dat unor preoți facultatea de-a bina, cel puțin la serbătorile mari.

milor omenești. De aici a urmat înmulțirea fără seamă a acelor, cari au încercat să se îmbogățească pe orice căi, nesocotind drepturile altora și căutându-și exclusiv interesele proprii.

Deviind în chipul acesta conducătorii economiei, e natural că și mulțimea muncitorilor a căsūt în acelaș abis. Cu atât mai vârtos că mulți dintre patroni li socoteau pe muncitori instrumente de exploatat, neluând în seamă interesele lor materiale și cu atât mai puțin cele sufletești. Sunt îngrozitoare primejdiile la cari sunt expuse sufletele muncitorilor — mai ales a tinerilor și tinerelor — în fabricile de astăzi. Și astfel lucrul corporol, pe care prevedința dumnezească l'a rânduit spre binele trupului și al sufletului de-opotriva, a devenit un mijloc de pervertire, intrucât materia inertă iese nobilitată din fabrică, persoanele însă se strică și se dejosesc.

Remediile.

Inspăimântătoarea criză materială și morală nu se poate sana decât prin reînțoarcerea vădită și sinceră a omenimei la învățătura evanghelică. Să nu se uite nici odată fundamentalul adevăr al creștinismului, că toate lucrurile sunt îndreptate spre Dumnezeu cași începutul și scopul ultim al oricărei activități create și toate lucrurile create sunt numai mijloace de cari

„Invățătura pentru preot“ șcl.

S'a adaus la urmă pe 9 pagini (pag. 230—238) „*Invățătura pentru preot, pentru locul și vremea slujbei sf. liturghii, pentru materia și forma ei, precum și pentru felurile neajunsuri ce se pot întâmpla la sf. liturghie*“.

Este întâia încercare de acest fel, ceea-ce s'a făcut în noul Liturghier. Latini au, de multă vreme, în Missale al lor, o astfel de „*Invățătura*“: „*de defectibus Missae*“. Biserica ortodoxă română încă are adause pagini foarte multe la Liturghierul sfântului Sinod — referitoare la aceste neajunsuri, — pagini însă, cari sunt foarte departe de preciziunea de doctrină, de preciziunea de text, de stilizare, a Liturghierului nostru. Pot să tradez cetitorilor, că aceasta *Invățătura* din noul Liturghier a fost refăcută de 3—4 ori, până ce ii s'a dat formularea definitivă, așa cum a apărut în tipar. — Firește, ca în toate lucrurile omenești, se vor putea găsi și aici oare-care defecte. Repet însă: este prima încercare de acest fel, și până la o nouă edițiune trebuie să rămână așa cum este, ca un *adaus foarte meritoriu al noului Liturghier*. O discuție în merit, științificește întemeiată, poate să aducă oare-cari îmbunătățiri acestei „*Invățături*“, însă numai pentru proxima edițiune, care, să sperăm, că va veni mai iute de cât ediția de acuma, la 26 ani după ediția penultimă dela 1905.

Și acum să examinăm puțin limba-noului Liturghier.

O revenire la limba vechilor edițiuni

Atât la Stâna de vale, cât și la Blaj s'a accentuat de la început nizuința ambelor comisiuni, *de a reveni cât mai mult la limba vechilor edițiuni*, cari au fost în folosința bisericii noastre până la edițiunea din 1870.

De altcum nu sunt puțini preoții, cari până astăzi folosesc cu predilecție edițiile acestea cu chirilice (a lui P. P. Aaron dela 1756, cea dela 1775, cea dela 1807, tot dela Blaj etc.) în locul celei dela 1870 și a celei dela 1905, tocmai pentru limba frumoasă a acestor vechi edițiuni.

Și, întru adevăr! *Perioda clasică a limbii noastre bisericesti* — care este tot odată și o perioadă *de glorie pentru Biserica Unită*, ale cărei edițiuni de cărți bisericesti și liturgice și-au făcut drum în toate părțile locuite de

numai atunci și așa să ne folosim, încât să ne ducă la Dumnezeu. Prin aceasta însă nu se oprește truda și iscusința cinstită în folosirea bunurilor pământești, chiar și pentru câștigarea de avere.

Legea iubirii. Pentru a înfăptui dorita reformă socială nu-i de ajuns să se țină seama strict numai de exigențele dreptății comutative, ci trebuie urmate și sublimatele îndemnuri ale iubirii. Dreptatea rigid observată va putea îndepărta, ba chiar opri marile ciocniri sociale, dar nu va putea uni sufletele și voințele. Iară fără aceasta nu se va putea produce nicidecum adevărata pace. Să nu se uite că toți suntem fiii aceluiaș Părinte și „*mădulările unui altuia*“ în trupul mistic a lui Isus.

Datorința clerului. Înăfptuirea păcii și a ordinii sociale e în primul loc datorința preoților. Cum au făcut și până acuma, să continue a aduna și a organiza tinerimea și bărbații muncitori, ca din aceștia să se formeze la timpul său propovăduitori aprigi și însufleșiți ai principiilor creștine în mijlocul tovarășilor lor. — Să luăm pildă dela însuflețirea și zelul „*fiilor veacului acestuia*“, cari nu lasă nimic necercat, pentru a-și propovădui greșelile aducătoare de ruină!

Noi, fiii luminii, să-i întrecem!

Români (inclusive Biserica ortodoxă, și ac din vechile Principate!) — aceasta perioadă cepe de pe la mijlocul veacului al 18-lea, edițiunile de pe vremea lui P. P. Aaron, scriptura lui S. Clain dela 1785, Liturghierul pe vremea lui Bobb, etc. și *ține până* la unele edițiuni cu litere latine, apărute la Blaj, în *preajma anului 1835* (Psaltirea pozitului Theodor Pop, Orologiul cel mare Acatistierul (apărute toate la 1835).

Ceea ce s'a tipărit mai târziu, și în speș *ediția dela 1870* a Liturghierului a fost tipărit în toiul crizei de limbă românească, criză provocată de curentul latinist și latinizator, *ediția dela 1905* s'a tipărit sub îngrijirea un foarte erudit, regretat cleric al bisericii noastre care însă nici odată nu a citit literatură românească, și căruia i-a lipit cu desăvârșire ce se numește simțul limbii românești, așa căt amândouă aceste edițiuni sunt *mult inferioare, ca limbă*, edițiunilor lui Petru Poniș Aaron etc.

Câtă dreptate este în afirmațiunea de mai sus, poate să o constate ori-care cetitor astăzi, care a mai citit câte ceva românește. Pentru comparație aș recomanda Liturghierul vechi, alături de cele 2 edițiuni amintite mai sus, aș recomanda Orologiul dela 1835 comparat cu edițiile dela 1869, 1892, și chiar cu cea dela 1912.

Și la urmă, să se compare puțin noul Liturghier, cu cel de pe vremea lui P. P. Aaron ori rugăciunile preotului dela Vecerne și Utrenie din noul Liturghier, cu aceleași rugăciuni din Orologiul dela 1835, să vadă că *acestea este limba în noua carte, ca și înainte de asta cu 100 și cu 150 de ani*.

Totuși au trebuit eliminate o samă de cuvinte, cari nu mai sunt azi potrivite, ori ca în chip absolut au ieșit din limbajul bisericii noastre, ca d. p. *slavă, slăvit, proslăvire, vrăjmas, duhovnicească, osârdie, izbăvește, norodul, vâdă, duhuri, pravoslavnic, dosădit, gonește, pizmașul, blagoslovirea și blagoslovenia, Duha slavoslavia, șalăsluirea, jârtevnice (altar), săbornicească, Vdenie, Opust, Zavesă, Dveră, încăpătură, etc.*

S'a menținut însă: *mila, milostivirea, milostiv, miluește, desăvârșit, porunca, pocăința, sfârșitul, robul tău, nădejdea, potrivnicul, gândul, pomenirea, biruința, slujba, glasul, proscul, odihna, vrednicia, vremea, utrenia, vecerniceasul rugăciunii, povățuește, stăpânirea, stăpânul, dragostea nefățarnică, propovăduirea viața veșnică, cinstea, cinstitul, haina veselă, să săvârșese jertfa, podoaba casei tale, musicanic, hrana a toată lumea, rugăciuni de obște, fâgăduința etc.* cuvinte cari sunt și astăzi în uz zilnic și se folosesc și în limba literară noastră.

Cum am înțeles privilegiul limbii liturgice vii?

Or, limba cărților noastre bisericesti nu poate fi nici limba de mahala, nici limba ultra-modernă a gazetăriei de bulevard din capitală și nici nu este îngăduit să fie schimbată toată la 25 de ani. — Căci dacă *noi avem în liturghie privilegiul limbii vii* a neamului nostru, asta înseamnă, decât că *schimbările, ce se impun în chip firesc* la nouile edițiuni, *au să se facă numai pe măsura dispariției din uzul și din graiul mulțimii*, a unui sau a altuia cuvânt, și pe măsura schimbării, cu vremea, a sensului cutărui cuvânt, sau a cutărei locuțiuni din limba noastră.

Teorii lingvistice se pot face în cărți de specialitate, dar nu în cărțile liturgice. Nizuința ori cât de bine intenționată, de a crea artificial o limbă, croindu-o după calapodul cutărei teorii, duce aproape totdeauna la — ridicol

Curiozități lingvistice din ultimele edițiuni

Este de ajuns să răsfoim câte-va pagini din Liturghierul dela 1870. Iată ce curiozități găsim acolo:

Misterii cerești, acceptându-le, incuveninându-ne a șerbi, în ziua retribuirii tale, acum dimitte, fântâna (isvorul sfințirii, l-ai *eschis* (alungat) cu judecata ta, îndurările *miseriordiei*, ca *conformi* să ne facă, și *descinzându-se* prin cruce în iad, *dejudecare* (osândă), *genul* omenesc, *paradis* cuvântător, Dumnezeu s'a *incorporat*, *complenirea secului*, *impoterește* brațul lor, pe cei duși în *șerbite* *liberează-i*, pe cei *infirmi* îi vindecă, *admite-ne* întru împărăția ta, se cuminecă întru *ademnitate*, cari din *etern* bine au plăcut ție, să fie noue *cuminecațiunea* sântului *corp*, spre *caritate* nefățărîtă, spre răspuns bine *acceptat*. Și așa mai departe, până în — *seclii seclilor!*

Dar să nu mergem până la Liturghierul dela 1870. Să examinăm puțin și cel dela 1905. Iată ce găsim și acolo:

Versul (glasul) cererii, *grația*, *guvernezi* lumea, soarele spre *domnirea* zilei, *Disponătorule*, *dispunătoarea*, cu *cugetarea* la *mandatele*, *inimicul* și *contrariul*, *județul* lui Hr., *adestând* îndurarea, lucrarea diavolului cea *contrară*, *cornul* creștinilor, îndurările cele *avute*, *scutirea* casei acesteia, *acopere-ne* întru (sic!) *acopere-mântul*, *impacă* (păzește în pace!) viața noastră, *preceptele*, *îndreptarea debilității* noasre, *debilitează*, lasă, iartă, să ne mărturisim ție, *sperare* tare, *esemplul* recunoașterii de păcate, *gloria* ta, *cetatea* (orașul), *servitutea inimicului*, învrednicește-ne *compatimirii* tale, *servițiul* tău, *sperarea* învierii, *comuniunea* ta, *binecuvântă* (binecuvintează!) să fii *îndurat* (îndurător, milostiv) spre noi, jertfă ori slujbă *necruntată*, *virtutea* (tăria) mea, *scump Corpul*, *Predicatorii*, *Contentorii*, viață *onorată*, ceia ce aduc *roduri*, spre *împreunarea* (împărtășirea) cu sf. Spirit, cu cei ce *corăbiază*, nici odată nu se *consumă*, ne-ai învrednicit *ceresților* (trebuie zis: de cerestile!), *Intratul* (Intrarea), tu ne *îndestulează* spre *servirea* aceasta, *ministri* ai sfințelor tale taine, cine este *îndestulat* să grăiască puterile tale, *nescris împrejur* (fără de margini) cu *guri neîncetate* (cu glasuri neobosite), cu *netăcute* (neîncetate) cuvântări de preamărire, *plăsmuind* pe om, moștenirea *eternelor* bunătăți, *plăsmuirea* (faptura) ta, *generațiune*, *muliere* (femea!), *ascheză*, frații nostri *cei din palat*, *răsculările ereselor* le *împrăștie*, ai *băgat* (pus) în gura noastră cuvânt de laudă, etc. etc.

Nu trebuiau oare eliminate toate aceste cuvinte, dintr'o carte a Liturghiilor, ca să păstrăm tot aceea, și numai aceea, ce a fost înțeles de moșii și strămoșii noștri, și ceea ce înțelegem și noi astăzi?

„Trupul“ ori „Corpul“ Domnului?

Consecvenți cu principiile de mai sus, membrii ambelor comisii au fixat: *Trupul* Domnului, în loc de *Corp*, cum era în edițiile din urmă. Totuși, și în ediția dela 1905 găsim adesea *trupul*. (Vezi d. p. la pag. 96, 115, 153, 165, 241). La pag. 232 cetim: Celce mănâncă *Trupul* meu. La pag. 256 și 258: preacurat *Trupul* și *Sângele* tău. — Vom mai aminti aci că, în afară de edițiile dinainte de 1870, însuși Conc. Prov. III dela 1900, tipărit în 1906) are *trupul* și *sângele* (pag. 90) iar ediția a II-a a Decretelor Conciliilor I și II Prov., tipărită la 1927, spune (Titl. V. c. IV) că forma sacramentalului Euharistiei sunt cuvintele: „*Luați, mâncați, acesta este trupul meu*“ etc.

„Mila“ și „îndurarea“

S'a restituit în drepturile sale, în foarte multe locuri, rehabilitându-se cuvântul: *mila*, *milostivire*, *miluește*, pe lângă *îndurare*, *îndurat* (corect: *îndurător*!) și *îndură-te*. — S'a revenit, nu numai pentru că cuvântul *mila* și *derivatele* lui este foarte viu în limba românească, ci și pentru a varia puțin cuvintele. Atunci când textul grecesc are 3—4 cuvinte pentru aceeași noțiune (eleos, evsplugchnia, oiktirmos și süggnome) noi admitem până acuma numai *îndurarea* și — *miseriordia*! ¹⁾

¹⁾ Dintr'o scăpare din vedere, s'a pus un *miluește*, acolo unde nu am fi dorit, și unde nu îl găsem totmai potrivit. Rog pe frații preoți să îndrepteze, și anume la Ectenia de după Evanghelic (pag. 72, 123 și 178) la sfârșitul cererii a 3-a: rugămu-ne ție, auzi-ne și te *îndură* spre noi!

Noua stilizare a textului

Ceeace constituie un alt merit al noului Liturghier, este că s'a dat nu numai *claritate*, ci și *avânt*, frazei moarte și fără de viață din textul ultimelor edițiuni, încercându-se a se reda, în traducere, tot *avântul pe care îl are și originalul*. — În acest scop a fost necesară, în foarte multe locuri, *schimbarea topiceii textului*, mai ales, a ultimei edițiuni, revenindu-se, și în aceasta privință, în mare măsură, la vechile edițiuni. — Măestria ori-cărui scriitor și a ori-cărui bun traducător este tocmai, ca să știe să *stilizeze* și astfel să *azeze* cuvânt lângă cuvânt, încât să redea cât mai bine sensul intenționat, și prin însași așezarea și poziția cuvântului în cadrul frazei respective, să *îndice* aplombul și accentul frazei, ideea și tendința ei principală. Ca să dau un exemplu: rog pe cetitori să compare începutul rugăciunii: *Cu vrednicie și cu dreptate este*, din noul Liturghier, cu textul ediției dela 1905. Cât de *sarbăd* este redată în acest din urmă ideea închinării adevăratului și unicului Dumnezeu față cu textul cel nou: *pe tine* a te lauda, *ție* a-ți mulțami, *ție* a ne închina, etc.

Formula consacrării

Exemple, de felul acesta, se pot cita ne-numărate! — Mă restrâng însă, să mai relevez o singură schimbare, și anume *schimbarea topiceii cuvintelor în formula consacrării*.

Observ dela început, că, până la ediția din 1905, topica formulei de consacrare a vinului, a fost *aceeaș care este și în noul Liturghier*. Va să zică, s'a revenit și aci la textul vechiu.

S'a făcut însă un pas mai departe. Și anume s'au inversat și cuvintele dela formula consacrării sf. Pâini, punând: acesta este trupul meu, carele *pentru voi se frânge*, etc. — Am făcut-o aceasta, nu numai pentru a fi consecvenți, ci și pentru că întreg contextul premergător (vezi mai ales Rugăciunea dinaintea consacrării, la Liturgia sf. Vasile!) arată, că accentul principal, în propoziția aceasta relativă, este a se pune pe „*pentru voi — pentru voi*“ se frânge trupul, și „*pentru voi și pentru mulți*“ se varsă sângele Domnului, pentru lumea, pe care așa a iubit-o, încât, ca o supremă dovadă a iubirii, pe sine însuși s'a dat „*pentru viața lumii*“, și deci „*pentru voi și pentru mulți*“ și-a frânt trupul și și-a vărsat sângele propriu.

Topica aceasta o *pretinde* de altfel *însuși textul original*. Și tot în acest fel traduce și Vulgata latinească. Așa la Evang. Luca (c. 22 st 19—20): Hoc est corpus meum, quod *pro vobis datur*.. hic est calix, qui *pro vobis fundetur*. Ori Ev. Marcu (c. 14 st. 24): Hic est sanguis meus qui *pro multis effundetur*... Tot așa la Mateiu (c. 26 st. 28) și la I. Cor. (11, 24): Hoc est corpus meum, quod *pro vobis tradetur*. (In textul grecesc: touto mou estin to soma, to hyper hymon = acesta este trupul meu cel pentru voi!)

Eliminarea pleonasmelor

O altă încercare îndrăzneală făcută în noul Liturghier, cred, de asemenea, că a reușit. A reușit adecă să se *elimineze multele pleonasmе*, pe cari traducătorii, și cei vechi, și cei mai noi, socotiau că au datoriat de a le păstra. Este vorba adecă de pronumele personale, cari își au locul și rostul lor în grecește, dar în limba românească, care posedă și *formele de pronume enclitice*, dacă se repetă și pronumele, avem cele mai curate pleonasmе. Dăm câte-va pilde:

La Ectenia mare: „Ca să-i ajute, și să-i supună sub picioarele lui. Este prea de ajuns: să-i supună sub picioare.. Apără, mântuește... și ne păzește pe noi. Nu este oare suficient: și ne păzește? A-ți aduce ție, ne cercetează

pe noi etc. Ori Ectenia și rugăciunea pentru catehumeni: Rugăți-vă, cei chemați, Domnului... ca Domnul să se îndure spre *dânșii*, să-i învețe *pe dânșii*,... să le descopere *lor*... să-i unească *pe dânșii*... mântuește-i, îndură-te spre *dânșii*... și-i învrednicește *pe dânșii* în timp cuvios... unește-i *pe dânșii* cu sfânta ta etc.

Ori, la rugăciunea „Cu vrednicie“: Tu din neființă... ne-ai adus *pre noi*, și căzând *noi* iarăși ne-ai ridicat, și... până ce ne-ai suit *pe noi* la ceriu etc.

Prin eliminarea acestor pleonasmе, textul devine mult mai perfect și mai literar! — fără de a pierde totuși nimic din frumseța conținutului și chiar a limbajului liturgic.

Alte schimbări și precizări ale textului

Ar fi prea lung să înșirăm și multele schimbări ce s'au făcut în noul Liturghier, pentru o mai bună traducere ori precizare a textului, pentru a înlocui expresiuni neromânești, unele chiar barbare. Cuvântul *necruntat* (românește *există*: crunt încruntat, dar *nu există*: necruntat!) a fost înlocuit cu *fără vărsare de sânge*. Fraza trunchiată: *ca nimeni din cei chemați!* a fost înlocuită cu: *Să nu fie nimeni din cei chemați!* ¹⁾ La ecteniile de cerere, construcția barbară: „*la Domnul*“, s'a înlocuit cu: *dela* Domnul să cerem!, așa cum avea Dosofteiu încă la 1681. „*Câți sunteți credincioși*“ s'a corectat: *câți suntem credincioși!* „*Inchipuitoarele sfântului Corp și Sânge*“, dela Liturgia sf. Vasile, le-am redat dogmaticesște corect cu: „*Cele ce sunt în locul chipului* (grec: antitypa) *sfântului Trup și Sânge* (adecă = însuși sfântul Trup și Sânge!) *Poporul ce stă înaintea* este acum: *poporul ce e de față*. „*Cela ce ești*“, (dela începutul rugăciunii „Cu vrednicie și cu dreptate“) în liturgia sf. Vasile, l-am completat, conform sensului dogmatic: *Cela ce dela tine însuși ești*.

Liturgia sf. Vasile

Și fiindcă am amintit în aceasta clipă liturgia sfântului Vasile, — și până când frații preoți vor ajunge să o celebreze, în ajunul ori chiar în ziua Crăciunului viitor, — și până atunci, rog să deschidă Liturghierul cel nou, la pagina 139 și cele următoare, și să examineze *textul și forma rugăciunilor celor lungi*, de înainte și de după consacrare, până către cuminecare, și să mărturisească fiecare, dacă nu înțelege *cu totul altfel și deplin* ceea ce până acuma era cu totul de neînțeles: era scris românește, și totuși era — *păsărește!*

Dacă nu ar fi decât aceste pagini, cu textul astfel refăcut și îndreptat, și acestea ar ajunge, ca despre noul Liturghier să se poată zice, că a fost cu îngrijire și pricepere lucrat, și că merită oarecare recunoștință și cei ce au îngrijit de apariția lui!

S. Nichita al Remesianei

Iară acela, pe care cercetările istorice ale ultimelor decenii îl consacra de apostolul Românilor, *Sf. Nichita al Remesianei*, și-a primit, la Proscomidie, cu asentimentul Corului nostru Episcopesc, locul ce îl merită, între marii Dascăli și Ierarhi ai bisericii noastre. — Cine știe, dacă invocarea lui, precum și întrepunerea și rugăciunile lui nu vor aduce, cu un ceas mai de grabă, realizarea gândului, de care trebuie

¹⁾ Nu sunt de acord deci cu tinerelul recenzent care semnează cu inițiala R. în „Sionul Românesc“ Nr. 11—12/931, și care spune, că limba noului Liturghier *nu este literară*. — Prea puțin numai, că recenzentul este om tiner, judecându-l după felul pripit, cum își rostește sentința asupra noului Liturghier. Dar, tinerilor — multe li-se iartă!

²⁾ Poate că ar fi fost și mai bine: Să nu mai rămână nimeni din cei chemați!

să fie însuflețit ori-care preot al nostru, a gândului și a idealului „unirii tuturor“?

Incheere

Și iată-mă ajuns la sfârșitul acestei „Predoslovii“.

A greși este lucru omenesc. De sigur, că și în noua edițiune a Liturghierului se vor găsi greșeli. De sigur, că unul sau altul își închipuește, că ar fi fost mai bun cutare ori cutare cuvânt¹⁾, ori cutare frază. Nu s'a putut însă ține samă de gusturile individuale ale fiecăruia, într-o carte destinată pentru mulți. — Iar greșelile, cari vor fi relevate de cei competenți, se vor avea, de sigur, în vedere la o viitoare edițiune, ca să se îndrepte.

Dar până atunci, *acesta rămâne textul oficial și aprobat al liturghiei noastre*, și este datoră de conștiință a fie-cărui preot, — așa cum doresc și P. P. S. S. Episcopi ai noștri, — ca de acum înainte să se folosească numai acest text, spre a ne putea apropia astfel — cum spuneam și mai sus — cât mai mult de aceea mult dorită uniformitate a serviciului nostru liturgic.

Pentru cartea bună. Chestia desbătută și la noi cu aprindere: desfacerea tipăriturilor bune, aiurea e rezolvată nu se poate mai fericit. Așa în Olanda, unde presa catolică a luat în scurtă vreme un avânt splendid.

Dintr'o conferință a p. Kösters aflăm și secretele acestui avânt atât de îmbucurător. Le dăm și noi în vileag, da' de vor fi spuse într'un ceas bun! Iată-le:

1. Toți episcopii, până la unul, au stăruit într'una, prin cerculare, alocuții, în debateri publice, să imprime în mintea tuturor adevărul momentului: „Gazetă catolică în fiecare familie catolică!“ 2. Pastorația dela casă la casă a preoților, purtând lozinca: Afară din familia catolică cu ziarul necatolic! 3. Indemnul neîntrerupt de a sprijini cu prețul oricăror jertfe presa catolică, sfătuitoare, bineînțeles, premergând cu pilda. 4. Ținuta ziarelor acatolice, liberale și socialiste, cari, more suo, ori au tras vâlul tăcerii peste ceace-i catolic, ori s'au dat la ridiculizări și insulte bătăreane, lovind în simțul de demnitate a cetitorilor catolici, cari apoi le-au închis ușa. 5. Conștiințiozitatea comercianților catolici, cari și-au publicat inseratele numai în foile de crezul lor, ușurându-le în felul acesta mult leșirea în condiții capabile de concurență cu cele de crez contrar.

Coloritul scrisului catolic olandez e cât se poate de viu: nu prea știe de neutralitate. Asta provine și din faptul că presa olandeză e absolut independentă de orice influință dinafară, cum ar fi: ministerele, cluburile, partidele politice ș. a. Scriitorul catolic olandez ține la libertatea sa și nu înțelege să scrie la comanda cuiva. Fiecare gazetă e stăpână în casa sa și nici nu cădelnițează, nici nu atacă la poruncă. Dar nici n'ar îndrăzni cineva să le ceară așa ceva. Singura legătură pe care nu o frânge nime este unitatea de vederi în chestiile mari, de primordială însămnătate, pentru totalitatea catolicilor.

¹⁾ Eu însumi, personal, aș fi preferat să se fi zis, d. p.: *deplin sfântă* în loc de: *desăvârșit sfântă*, ori, să se fi zis: în pace a o petrece, mai bine de cât: a o săvârși. Și, poate, aș mai găsi câte-va cuvinte ori fraze, cari mi-ar fi plăcut să sune altfel. — Tot așa, un prieten foarte bun, cu nume apreciat în literatură, absolvent de teologie de al nostru, și care trăește chiar în București, îmi scrie, că de ce a fost abandonat cuvântul *Slavă*, care ar fi mai potrivit, mai adecvat cuvântului grecesc *Doxa*, de cât *Mărire* noastră! — Poate să aibă oare-care dreptate, dar a trebuit și aici să se țină samă de părerea celor mulți: cuvântul „slavă“ prea a ieșit de tot din uzul bisericii noastre!

Precum vedem: nimic extraordinar și mai presus de puterile oricărei grupări creștine conștii, în prosperarea presei catolice olandeze. De ce n'am începe odată și noi, dar cu toată seriozitatea, să purcedem așisderea?

Mesajul Regal. Cuvântul regal, care deschide sesiunile corpurilor legiuitoare, trasează drumurile cărmuirii și rezumă soluțiunile pe cari guvernul are de gând să le dea problemelor dela ordinea zilei. Este deci firesc, să fie discutat și comentat cu mare interes.

Consecvent cu declarațiunile anterioare, guvernul Iorga s'a ferit să aducă prea multe precizări privitor la intențiunile sale. Preferă indicațiunile largi și, adese, vagi. Ținta de căpetenie a noii guvernări e să aducă în țară o nouă „stare de spirit“, nutrită din libertate, dar sprijinită pe autoritatea prea mult slăbită... În aceasta stă soluția cea mare a greutăților care nu pot dispărea fiind soluționate numai pe laturea orânduiriilor de ordin material“.

Alt gând călăuzitor al guvernului va fi *simplificarea aparatului de stat*. Se vor reorganiza, deci, ministerele și se va schimba legea administrativă.

Nevoile imediate impun o „*rectificare a bugetului*“, care se va ajunge printr'o revizuire a finanțelor, desființarea caselor autonome și „prin măsurile de simplificare a așezării unor noi impozite“.

În colo, trecând în revistă diferitele ministere, toate vor aduce legi și dispozițiuni, spre a îndrepta răul de care suferim, în scurtă vreme. În special agricultura.

Nedumeriri a produs o frază neobișnuită, din partea introductivă, care vorbește de „popoarele țării, în fruntea cărora... stă nația românească“, câtă vreme constituția declară România de „stat național unitar“. La fel o altă frază, cu gând și aluzii neprecise: „România a părăsit prea mult atât vechile tradiții în care s'a întemeiat Regatul, cât și amintirile bune ale unor regimuri străine, pentru o ideologie curentă căreia i-s'a jertfit prea mult“.

Munca cerută pentru realizarea gândurilor din mesaj „cere și mult timp și multă sinceritate activă“. — Dea Dumnezeu să fie și rodnică!

Alt praznic mare. E al întregii lumi catolice, dar se desfășoară, cu specială solemnitate, la Padova. Ne gândim la aniversarea alor șapte sute de ani dela moartea sf. Antoniu, supranumit și „Sicriul Legii“ pentru uimitoarea sa familiarizare cu textele Sfintei Scripturi, familiarizare dovedită în istovitoarea sa misiune de vestitor al cuvântului dumnezeesc.

Sfântul sărbătorit se naște la 1195 în Lisabona Portugaliei. Intră de tânăr (abia de 15 ani) în tagma călugărească a sf. Vincențiu. Face studii teologice la Coimbra. Trece în ordul sf. Francisc de Assisi, cu dorința de a-și realiza visul nopților de veghe: să poată muri moarte de mucenic între mahomedani. Fernandez, devenit Antoniu, e și trimis, de fapt, în Maroc, dar, din cauză de boală, trebuie să se reîntoarcă în Sicilia. După ani de pustnicie pe Monte Paolo, e numit lector la Bologna, mai apoi misionar în Franța de sud, printre albigensii. Eforturile de zi și de noapte îl răpun la 13 Iunie 1231, într'o zi de Marți.

Cultul sf. Antoniu s'a dezvoltat de timpuriu. Legenda, poezia și arta l'au învâluit într'o lumină unică, făcându-l cel mai popular sfânt al Apusului. Desmoșteniții sorșii, bolnavii, ostașii, marinarii, mamele îndurerate, soții învrăjbiți, năpăstuiții și neajutorații i-au cerut și îi cer ajutorul în credința tare că nu-

mai la auzul numelui lui (cum spunea poetul Iulian de Spire) moartea, necazurile, boalele fug; marea se supune; sănătatea revine.

La mulțimea celor ce îi fac cu drag pomenirea ne alăturăm și noi, mai ales că ar fi printre noi o frumusețe ceată de cucernici frați de călugărie franciscană.

Știri mărunte

Personale. Preaven. Ordinariat arhiepiscopesc a numit pe p. canonic Victor Popa asesor ordinar la Tribunalul disciplinar bisericesc iar pe p. profesor Dr. Vasile Aftenie asesor suplent.

Premii pentru studiul religiunii. Se dau aproape la toate școalele, după puterile. Nicăiri cu atâta pompă și solemnitate, cum se face la Cluj pentru religia ortodoxă. Din inițiativa societății ortodoxe-naționale a femeilor române, Duminecă în 7 Iunie, s'a ținut o serbare impunătoare la Teatrul Național, cu participarea autorităților bisericești și școlare. În fața mulțimilor de ucenici ai cărții, înghesuți în uriașa sală a teatrului, s-au distribuit premii pentru sârguință în studiul religiunii elevilor, dela toate școalele primare și secundare din Cluj. — Influința binefăcătoare a unor serbări de felul acesta asupra sufletelor de copii, este incontestabilă.

Congres panortodox la Sinaia. Citim în gazete, că în luna Septemvrie urmează să se întruni la Sinaia congresul pan-ortodox. Mitropolia Moldovei a fost invitată să contribuie cu o anumită sumă de bani la organizarea adunării, care va fi presidată de patriarhul Miron. — Îl așteptăm cu tot interesul.

Alarmă priplă. Unele gazete au adus știrea, îmbrăcată în comentarii de senzație, că administratorul apostolic al armenilor, p. Dr. Sahag Koghian, neobținând dela guvern nici un ajutor care să-i facă posibilă existența, a părăsit fără de veste țara noastră. În realitate, p. administrator a întreprins o vizitație canonică la parohiile sale și în vremece gazetele îl treceau peste graniță, S. Sa era primit cu porți de triumf și cu mare însuflețire la Frumoasa și la celelalte parohii unde are credincioși.

Locale. Dumineca viitoare, a patra după Rusalii, va predica în catedrală p. Dr. Vasile Aftenie, prof. la Academia noastră teologică iar de ziua SS. Apostoli Petru și Pavel p. Ioan Moldovan, prof. de religie la liceul local de băieți.

— Săptămâna aceasta publicul blăjanit de părinții veniți la odraslele ce au început să-și ia sborul spre casă, au avut prilejul să vadă, în sala de gimnastică a școalelor de fete, o minunată *expoziție de lucru manual* a copilelor dela acele școale. Spectatorii au rămas cu toții în cântăți de ceaia văzute. Isteșimea elevelor și destoinicia profesoarei de lucru manual, a d. M. Dan, și-au avut partea bine meritată de laudă.

Nouă monedă metalică. Vom avea în curând bani noi de metal, cu efigia regelui Carol II. Sosesc din Franța și Anglia, unde s'au bătut piese de 20 și 5 Lei, în valoare totală de șase sute milioane. Noua monedă va înlocui pe cea cu efigia regelui Mihai, actualmente în circulație.

Mari fierberii în Caucaz. Agenția „Ofinor“ vestește din Rostov, că în tot Caucazul domnește o fierbere și neliniște neobișnuită. Sporește peste măsură numărul sectelor religioase, unele mai fanatice și mai fantastice decât altele. Toate de acord însă în combaterea sovietelor. Unele duc așa departe ura împotriva bolșevismului, încât nu ating nici o carte și nici un lucru care poartă semnul sovietelor socotindu-l semn al lui Anticrist. Alte secte

rispândesc, cu primejdia morții, Biblia, oprită de autoritățile roșii. Zvonuri ciudate în populația în așteptare: se spune că puterile europene, în special Anglia, au trimis o armată puternică, numită „armata lui Hristos”, pentru eliberarea creștinilor din jugul Moscovei și că această armată ar fi și cuprins Turkestanul. — Durere, că nu-i adevărat!

Se desfășurează școli. Ministerul instrucțiunii anunță, pe încheierea anului școlar, desfășurarea a numai puțin de 125 școli secundare: 50 licee și gimnazii, 60 școli de meserii și profesionale, 10 școli normale și 5 seminarii. E neîndoios că avem prea multe școli secundare. Inchiderea unora e o măsură de igienă națională. Totuși măsura luată de guvern sperie: lovitura e prea mare, așa dintr'odată. Și mai îngrijorător este, că cele mai multe din instituturile sacrificate pe altarul bugetului sărac, sunt din Ardeal și ținuturile alipite. Efectul se va arăta într-o mai mult decât probabilă hegemonie culturală a minoritarilor în aceste regiuni. Asta o vrea guvernul?

Mulțumită publică. Ni-se cere publicarea următoarelor: Curatoratul bis. gr.-cat. din *Curechiu*, și pe această cale aduce sincere mulțumiri Curatoratului bis. din *Zlatna*, pentru potirul și discul donat de acesta bisericii săracite și jefuite de mâni sacrilege „dominante”. — Bunul Dumnezeu răsplătească atât comitetului acestei parohii cât și credincioșilor, pentru dragostea ce ne-au arătat în vreme de încercare. — În numele com. par. Fr. Victor Botici.

Telefonul „Unirii”

B. Baia-Mare. Perfect adevărat: d. Iorga era cât pe aci să cadă la grea nelegiuire și să numească subsecretar de stat pe d. Dr. Valeriu Pop, președintele Agrului. Noroc că străjerii neadormiți ai slavei românești, ierarhii dominanți, l-au scăpat de așa păcat, arătându-i cu documente autentice, că alesul este — Doamne ferește! — „uniat”. Incompatibilitatea era prea izbitoră, decât să nu fi fost înlăturată imediat de spiritul dreptății ce călăuzește pe premierul nostru. „Uniat” și „ministru”! Ar fi prea-prea! „Egala îndreptățire” nu îngăduie una ca asta. Că doar n'or avea iezuții papistași pretenția de a putea fi și miniștri în țara lui Tudor-Dominantului!

D. București. Nu știm nici noi mai mult decât aflăm din gazete. Adeca: Papa încuviințează căsătoria arhiducelui Anton de Habsburg, catolic, cu principesa Ileana a României, în condițiunile ce se cer la căsătoriile mixte ale tuturor muritorilor: cununia religioasă aibă loc numai în biserica catolică și nici un fel de ceremonie suplimentară în biserică de altă credință nuse admite (asta pentru a preveni eventualele neplăceri ivite la căsătoria regelui Bulgariei!) și toți viitorii copii să fie botezați și crescuți în religia catolică. Dar fără nici o informațiune particulară este evident, că numai așa poate fi. Roma n'are decât o lege pentru toți credincioșii, fie ei prinți ori simpli muncitori. Și nu se abate dela ea cu nici un preț. Așa că, fără îndoială, nunta princiară, care se va ține la Sinaia, către sfârșitul lui Iulie, va implini riguros și conștientos aceste rânduieli salutare.

B. Cluj. N'avem obiceiul să facem cuiva proces de intenții ce i-ar fi străine. Cu atât mai puțin am făcut acest lucru cu omul bisericii de care ne scrieți. Treaba stă așa: din rândurile svărlite, se vede, pripit, de Dsa pe hârtia „Patriei” din 6 Iunie c. privitor la curentul de desorientalizare ce s'ar fi pornit, afirmative, în sânul bisericii noastre, reieșea că n'ar fi străine de această pornire nici nouile cinuri călugărești infripate la noi. Impotriva acestui ponos, și nimic mai mult, am ridicat noi cuvânt, arătându-i netemeinicia în temei de cunoștință în cauză, cum poate vedea oricine din „Telefonul” nostru trecut, răstălmăcit de cel vizat, ca să poată plasa o întepătură la adresa unui preot „celib.”. Deși ar fi putut vedea că acesta îi aprobă întru totul ieșirea privitoare la unele tendințe într'adevăr ciudate și ne-orientale. Punct. În chestia celibatului vom aduce, începând cu numărul viitor, precizări istorice și de rânduială bisericăscă, pentru a limpezi, calm, obiectiv și întemeiat pe realitatea faptică, nu pe visuri și vorbe, situația de fapt și de drept în sânul bisericii răsăritene a instituției celibatului. Firește că în legătură cu aceasta vom pune la punct și păcătoșenia celibatului, mai deschis ori mai deghizat ventilată în rândurile de răspuns la ideea adusă în discuție de noi.

I. Sibiu. Articolul despre „Conflictul între Italia și Vatican”, apărut în „Telegraful” din 13 I. c. ne-a convins și pe noi, că luminatul autor, iscălit Diorates, este un fenomen foarte tare minunat. Dar de ce „drept-măritor”? Că îi place să „mărească” lucrurile, o fi. Nu însă „drept”. Dimpotrivă. Ar putea fi, în cel mai bun caz: „strămb-măritorul”. Dar ce să ne certăm pe cuvinte? Esențialul e, să-l admirăm după cuviință. Priviți mai întâi înălțimile astronomice, din cari grăiește el despre mărunțelul părințel, poreclit „papa” dela Roma. Se vede cât de colo, că noi românii suntem neam împărătesc. — Dar bogăție de informație și obiectivitate ca la el unde s'a mai pomenit? Că, de-o pildă, tot eram noi aedumeriști: ce-i aia „Acțiune Catolică”. De-acum știm: „un instrument orb de luptă în viața politică, care n'are nici o activitate spirituală... a intrat în

schimb pretutindeni în conflict cu guvernele statelor”. Și scrie o românească, nene, „pă cinstea”. Gândul urmărit de Mussolini prin tratatul din Lateran îl lămurește așa: „Cu catolicismul italian se va răfui el (Mussolini) de aci înainte ca cu o instituție din țara sa și nu ca cu toată lumea”. Nu te simți cuprins „ca cu un fel de vrajă”, cetind așa frumuseți? — Lăudați deci cu toții pe Diorates, „strămbmăritorul”!

Oficiul parohial. Poptelec. Am primit abonamentul pe 1931.

M. Alba-Iulia. Am primit abonamentul pe o jumătate de an.

M. Feldioara. Chităm primirea abonamentului pe 1931.

Comisiunea catehetică mitropolitană

Nr. 12—1931.

Cu termenul de 1 Septembrie 1931 se publică concurs la scrierea unui manual de „Istoria descoperirii dumnezeiești: Legea veche”, pentru cl. I. secundară, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Autorul va ține seama de următorul

Plan de lecțiuni:

- Ora 1. Cunoștință cu elevii. Indemnuri la purtare bună și deșteptarea interesului pentru studiul religiunii. Cercare spre a vedea de cunosc elevii rugăciunile învățate în școala primară.
2. Introducere în s. Scriptură. Impărțirea s. Scripturi. Cuprinsul Testamentului vechiu.
3. Crearea lumii văzute și nevăzute, cu tălmăcirea pe scurt a fazelor creațiunii.
4. Oamenii cei dintâi. Așezarea lor în raiul pământesc. Păcatul strămoșesc și pedepsirea lui. Promiterea Răscumpărătorului.
5. Cain și Abel. Jertfa lor. Pedepsirea lui Cain. Urmașii lui Set și ai lui Cain. Stricarea lor.
6. Pedepsirea oamenilor prin potop. Fiii lui Noe. Profetația privitoare la venirea lui Mesia. Turnul babilonic și împărțirea oamenilor.
7. Chiemarea lui Avram și promisiunea divină, că Mântuitorul se va naște din sămânța lui. Așezarea lui în Canaan. Melchisedec inchipuște pe Hristos.
8. Legătura între Dumnezeu și seminția lui Avram. Pedepsirea Sodomei și Gomorei. Cercarea credinței lui Avraam.
9. Patriarhul Isaac: Căsătoria și fiii lui. (Se va sublinia credința lui Eliezer, apoi slăbiciunile și păcatele celor doi frați).
10. Patriarhul Iacob. Fuga în Mesopotamia și întoarcerea.
11. Patriarhul Iosif: Invidia fraților și vinderea. Curăția lui în casa lui Putifar și petrecerea în temniță.
12. Înălțarea lui Iosif. Călătoriile fraților săi în Egipt.
13. Iacob și fiii săi în Egipt. Prorocia lui Iacob privitoare la venirea lui Mesia. Moartea lui și a lui Iosif.
14. Istoria dreptului Iov. (Credința lui, împăcarea în voia lui Dumnezeu și nădejdea învierii morților).
- 15—19. Repetarea lecțiilor 2—14.
20. Formarea poporului evreesc în robia egipteană. Tineretele lui Moisi.
21. Chiemarea lui Moisi. Pedepsirea Egiptului.
22. Mielul Paștilor. Ieșirea Evreilor din Egipt și trecerea lor prin Marea Roșie. (Mielul Paștilor a închipuit pe Hristos).
23. Israelitenii prin pustul Sur, Sin și Rafidim. Manna, tipul sf. Cuminăcături.
24. Evreii la muntele Sina. Darea legii. Legătura între Dumnezeu și poporul evreesc. Vițelul de aur și pedepsirea fărădelegii.
25. Cortul mărturiei (tip al bisericii creștine) și jertfele legii vechi.
26. Persoanele sfinte ale legii vechi și sărbătorile.
27. Fiii lui Israel pleacă dela muntele Sina. Mormintele Iacomiei. Moisi trimite iscoade în Hanaan, cari mai apoi răsvăresc poporul. Pedepsirea.
28. Rătăcirile fiilor lui Izrail. Răscoala lui Core, Datan și Aviron și pedepsirea răsvăriților. Păcatul lui Moisi și Aaron la „apa pricii”. Moartea lui Aaron și pedepsirea poporului cu șerpi veninoși. Șarpele de aramă.
29. Israelitenii cuprind pământul din răsăritul Iordanului. Balaam și prorocia lui mesiană. Cele din urmă orândueli ale lui Moisi. Moartea lui.
30. Isus a lui Navi povătuitor după moartea lui Moisi. Trecerea Iordanului. Cuprinderea și împărțirea Hanaanului. Moartea lui Isus Navi.
31. Israelitenii sub judecători. Ghedeon și Samson. Istoria moabitenecii Ruth, străbuna Mântuitorului.

32. Judecătorii Ili și Samuil.

33—36. Repetarea lecțiilor 20—32.

Ora 37. Saul, întâiul împărat al Israelitenilor. Neascultarea și pedepsirea lui.

38. Samuil unge de împărat pe David. Saul și David. Moartea lui Saul.

39. David ajunge împărat. Biruințele lui. Așezarea sicriului legii în Ierusalim, cetatea lui David. Psalmii lui David (Cuprinsul psalmilor messiani).

40. Păcatul și pocăința lui David. Răsvățirea lui Absalom. Moartea lui David.

41. Împăratul Solomon. Înțelepciunea lui: Cuprinsul cărților scrise de Solomon. Zidirea templului. Mărirea și sfârșitul lui Solomon.

42. Desbinarea împărăției și urmările ei. Așezământul prorocilor.

43. Istoria împărăției lui Izrail. Prorocul Ilie.

44. Prorocii Eliseu și Iona.

45. Nimicirea împărăției lui Izrail. Istoria lui Tobit.

46. Prorocii și împărății din împărăția lui Iuda. Iudita. Dărâmarea Ierusalimului. Robia babilonică.

47. Prorocii din timpul robiei: Ieremia, Baruh, Ezechiil, Daniil.

48. Intoarcerea Evreilor din robie. Zidirea templului și a zidurilor Ierusalimului. Prorocii Agheu, Zaharia și Malahia. Estira.

49. Evreii sub Alexandru cel Mare, sub Egipteni și Sirieni. Mucenicia bătrânului Eleazar și a celor 7 Macavei. Biruința preotului Matatia.

50. Luptele pentru neatărnare ale Macaveilor: Iuda, Ionatan și Simon.

51. Decăderea Iudei. Plinirea vremii.

52—55. Prorociile mesiane și împlinirea lor în Isus Hristos.

56—60. Repetarea lecțiilor 37—55.

1. Manuscrisul, scris legibil, se va înainta comisiei catehetice mitropolitane până la 1 Septembrie 1931, având numele autorului în plic sigilat, prevăzut cu un motto.

3. Autorul a cărui lucrare se va aproba, va primi 50% din venitul net al manualului, care se va tipări de către comisiune.

Blaș, din ședința biroului comisiei catehetice mitropolitane, ținută la 10 Aprilie 1931

(ss) Ștefan Roșianu (ss) Augustin Popa
președinte secretar

Camera de Comerț și Industrie ALBA-IULIA

Publicațiune

1). Conform legii pentru înființarea unui registru al comerțului, publicată în Monitorul Oficial No. 84 din 10 Aprilie 1931, rugăm insistent pe toți membrii din categoriile înșirate mai jos ai camerei de Comerț și Industrie circumscripția Alba-Iulia, cari aveau, la data publicării acestei legi, firma înscrisă sau brevet de industrie, să-și scoată un *certificat dela Tribunal sau Autoritatea Industrială*, din care să se constate că au firma înscrisă sau brevet de industrie.

2). Cu acest certificat, iar firmele sociale și cu actele specificate la p. 4 de mai jos, se vor prezenta, până cel mai târziu la 10 Octombrie 1931, la Camera de Comerț și Industrie din Alba-Iulia, unde se vor obține imprimate de cereri de înmatriculare, cari vor fi completate de biroul Camerei, și semnate — în fața secretarului Camerei de Comerț sau delegatului său — de cel puțin unul din asociații nemărginit răspunzători în societatea în nume colectiv și comandită simplă, de cel puțin unul din administratorii sau directorii societăților pe acțiuni, ori cu răspundere limitată, având semnătura socială precum și împuterniciții societăților cooperative, și ai societăților de asigurare mutuală, proprietarul firmei când aceasta este individuală, sau împuterniciții lor, având împuternicire specială pentru aceasta. Cererea de înmatriculare mai poate fi prezentată și cu semnătura legalizată.

3). Sunt supuse înmatriculării următoarele categorii de firme individuale:

a). Restaurante, Cafenele, Hoteluri, Hanuri, Cărciumi, Cofetării, Brutării, Măcelării, Mori, Intreprinderile de autobuze și de transport, Turtarii, Maestrii constructori, Foto-

grafii, Electricianii cu magazin deschis, Orologerii, Giuvaergii, cât și toți meseriașii cari produc în stoc pentru a face comerț, cari după vechea lege industrială din Ardeal erau clasificați ca firme industriale.

b). De asemenea sunt obligate a cere înmatricularea toate întreprinderile comerciale și industriale cu firme sociale (societăți anonime, în comandă și nume colectiv), precum și cooperativele de toate categoriile (de producție, de desfacere în comun, de consum și de credit), indiferent de obiectul întreprinderii.

4). Firmele individuale cari au fost înregistrate la tribunal, vor anexa la cererea de înmatriculare numai un certificat dela Tribunal, iar cele sociale, pe lângă acest certificat și actul constitutiv și statutele, legalizate de Tribunal, precum și semnăturile persoanelor autorizate de a semna valabil pentru societate (: asociați, administratori, directori, procuriști etc).

5). Firmele cari vor lua ființă în viitor vor anexa la cererea de înmatriculare următoarele acte în original sau copii legalizate.

a). Carnet de indentitate dela primărie, pașaport sau orice act emanând dela vre-o autoritate publică, din care să rezulte numele, pronumele și vârsta comerciantului sau asociaților cari nu sunt acționari sau comanditarii. Dacă sunt străini, biletul de liberă petrecere în țară și livretul de exercitarea profesiei în țară.

b). Dacă comerciantul este minor, actele de autorizare.

c). Actul constitutiv și statutele societății, legal publicate.

d). Dovada de plata taxelor legale către Stat, de înmatriculare și a celor de publicare.

e). Actele prin care să-și dovedească calificarea, acci a căror meserie este legată de calificare conf. Legii din 1884.

6). Pentru înmatriculare se plătesc următoarele taxe:

I. La reinscrierea firmelor vechi:

a). Firmele individuale:

Timbre: pe cerere	11 Lei	Taxe: pentru Camera și Uniune	125 Lei
pe duplicat	7 "	" publicare în Monitor Of.	250 "
pe fiecare anexă	3 "		
timbrul aviației	2 "		

b). Firmele sociale:

Cu un capital până la	1.000.000 timbre	18	taxe pentru Camera	325	pentru Monitor	400	Lei
" " " dela	1— 5.000.000	"	" " "	625	" "	400	"
" " " "	5—10.000.000	"	" " "	950	" "	400	"
" " " peste	10.000.000	"	" " "	1250	" "	700	"

Anexele vor fi timbrate cu 3 lei, plus 2 lei timbrul de aviație.

II. La întregire nouă:

a). Firme individuale:

Timbre: pe cerere	132 Lei.	Taxe pentru Camera și Uniune	500 Lei
pe duplicat	7 "	" publicare în Monitorul Of.	500 "
pe fiecare anexă	3 "		
Plus timbrul aviației	2 "		

b). Firme sociale:

Cu un capital până la	1.000.000 timbre	264	taxe pentru Camera	1250	pentru Monitor	700	Lei
" " " dela	1— 5.000.000	"	" " "	2500	" "	700	"
" " " "	5—10.000.000	"	" " "	3750	" "	700	"
" " " peste	10.000.000		în numerar la percepție	2640.			
			Taxe pentru Camera	5000	"	700	"

Atragem atențiunea asupra următoarelor sancțiuni:

Vor fi condamnați cu amendă civilă până la 50.000 lei acei cari fiind obligați să facă vre-o înmatriculare sau mențiune în registrul comerțului, nu vor fi făcut-o în termen legal, aceasta în afară de dările care ar rezulta din omisiune.

Orice indicațiune inexactă, dată cu rea credință, în baza căreia s'a făcut vre-o înmatriculare sau mențiune în registrul comer-

țului, este pedepsită cu amendă până la 100.000 lei și închisoare până la trei luni, sau numai cu una din aceste pedepse.

Cei condamnați în baza articolelor de mai sus, vor fi lipsiți pe un termen de trei ani de drepturile de vot și eligibilitate pentru Camerele de Comerț și Industrie.

președinte ss. Crișanu secretar ss. Henegarlu



de pictorul bisericesc
Antoniu W. Zeiler
în BLAJ

execută

Iconostase

pictură internă murală în
mosaic, fresco și tempera

Prețuri convenabile

6-2

„Economul” Institut de credit și economii,
societate an. Cluj

Aviz

„Economul” institut de credit și economii soc. an. în Cluj și filialele ei din Luduș și Iernut, prin aceasta aduce la cunoștința depozenților săi, că cu începere dela 1 Iulie 1931, reduce dobânda la depunerile spre fructificare și în cont curent cu 10%.

Cluj, 1 Iunie 1931.

Consiliul de Administrație

Cețiți și răspândiți „UNIREA”



In atenția parohilor și
curatoratelor bisericești!

COMANDAȚI

CLOPOTE

de calitate superioară, la cel mai mare
depozit românesc din Ardeal:

ALEXANDRU ANCA
CLUJ, Str. Regina Maria No. 43.

Tot aici: Policandre, Sfeșnice, Ornate și
Recvizite bisericești, Prapori, Cărți proe-

fești și de rugăciuni. Diferite predici,
VERSURI LA MORȚI (cântări fune-

nebrale pentru femei, bărbați și

copii). Teatre populare și șco-

lare, monoloage, dialoge. --

Medalii de aluminiu pt.

Reuniuni, cu inscripție

după dorință, etc.etc.

10-10

Cereți prețuri detaliate.

A APĂRUT

A APĂRUT

„Teologia pastorală”

de canonicul Dr. Nicolae Brînzeu, Vol. I. **Păstorul și Turma** (Hodegetica). Cu o prefață de I. P. S. Valeriu Traian Frențiu, arhiepiscop de Oradea.

Prețul: broșat Lei 350, legat Lei 380.

Până nu intră la comerț, se poate avea la autor cu prețul de: Lei 280 broșat și 310 legat.

Grăbiți cu comanda. Adresa: Dr. Nicolae Brînzeu, canonic Lugoj j. Severin.

11-25

Copilul când e opărit întrebuințați HÖFER 1, când e transpirat HÖFER 3!